

ת"פ 49546/05/17 - מדינת ישראל, תביעות מחוז י-ם - משטרת ישראל נגד מחמד עבאסי

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 49546-05-17 מדינת ישראל נ' עבאסי
לפני כבוד השופט מוחמד חאג' יחיא

בעניין: מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד מאיר לוברבאום
תביעות מחוז י-ם - משטרת ישראל

המאשימה

נגד

מחמד עבאסי
ע"י ב"כ עו"ד נאיל זחאלקה

הנאשמים

הכרעת דין

(1) הנאשם הועמד לדין בגין הפרת הוראה חוקית.

האישום

(2) לפי החלק הכללי בכתב האישום[1], ביום 14.8.2015 הוגש כנגד הנאשם, בבית משפט השלום בירושלים, כתב אישום בתיק 28973-08-15 וגם בקשה למעצרו עד תום ההליכים זאת בתיק מ"ת 28974-08-15. ביום 18.9.2015, במסגרת הליך המעצר המוזכר, התקיים דיון בערר בבית המשפט המחוזי בירושלים (עמ"ת 29687-09-15). בית המשפט המחוזי הורה על שחרור הנאשם למעצר בית מלא בבית הוריו בשכונת סילוואן בירושלים, זאת בפיקוח מלא של אביו או אחיו, לצד תנאים מגבילים נוספים שהושתו עליו (להלן: "ההוראה החוקית").

(3) לפי האישום (מושא הליך זה), ביום 3.12.2015, בסמוך לשעה 18:00 יצא הנאשם ממקום מעצר הבית, אסף את שתי בנותיו הקטינות ויחד עמן נסע לבית לחם שבשטחי הרשות הפלסטינית. הנאשם שהה במחיצת בנותיו הקטינות במשך שלושה ימים ועד יום 6.12.2015 תוך שניתק כל קשר טלפוני ומבלי שניתן היה לאתרו. המאשימה גורסת, כי בעשותו כן, הפר הנאשם את ההוראה החוקית שניתנה כשורה בעניינו.

(4) כאמור, הנאשם נאשם בביצוע עבירה של הפרת הוראה חוקית, עבירה לפי סעיף 287(א) בחוק העונשין, התשל"ז-1977.

תשובת הנאשם

(5) בדיון מיום 21.2.2021 ניתנה תשובת הנאשם לאישום נגדו ולפיה, הוא סובל ממצב נפשי קשה. הוא מאשר כי שוחרר למעצר בית לפי החלטה מיום 18.9.2015. הנאשם עותר, לביטול כתב האישום הואיל והוא הוגש בגין חשד שקשור לחקירה בגינה שוחרר באותם תנאים במסגרת ההליך הנוסף שהתנהל אז [ת.פ. 28973-08-15] וכבר נדון. בגין אותה הפרה הוגש כתב אישום בהליך הנוכחי, רק כשנתיים לאחר ביצוע העבירה מושא האישום, ולכן הליך זה לוקה בשיהוי ניכר שמצדיק את ביטולו.

ההליך והראיות

(6) כאמור, בדיון מיום 21.2.2021 השיב הנאשם על האישום, וכן הודיע כי הוא מוותר על חקירת עדי התביעה. הן עדי התביעה הן הנאשם לא העידו לפניי.

(7) בהסכמה הוגשו בדיון מיום 18.5.2021 מוצגים אלה:

(א) מוצג מא/1: דו"ח פעולה מיום 7.12.2015 בשעה 12:03. מוצג זה מתעד הסעת הנאשם לאחר שנעצר על-ידי המשטרה, ממחסום "המנהרות" לתחנת המשטרה "שלם" בירושלים.

(ב) מוצג מא/2: דו"ח פעולה מיום 3.12.2015 בשעה 18:04. לפי מוצג זה, ביום המצוין, הודיעה אמו של הנאשם למשטרה, כי הנאשם שאמור להיות במעצר בית, לקח את בנותיו הקטינות וניתק קשר.

(ג) מוצג מא/3: דו"ח פעולה מיום 7.12.2015 בשעה 09:30. לפי דו"ח זה, הנאשם זוהה ונעצר בצומת המנהרות. הוא זוהה כדרוש לחקירה לתחנת "שלם" וכמי שאמור להיות במעצר בית.

(ד) מוצג מא/4: פרוטוקול דיון והחלטה מיום 18.9.2015 בתיק עמ"ת (המחוזי - י-ם) 29687-09-15.

בהחלטה שבסוף הדיון (ניתנה מפי כבוד השופטת ר' פרידמן-פלדמן), שוחרר הנאשם למעצר בית "מלא" בבית הוריו בשכונת סילוואן. עוד קבע בית המשפט, כי ילדיו של הנאשם לא ישהו במקום מעצרו, וכי המעצר יהיה בפיקוח אביו או אחיו. בסעיף 7(ד) בהחלטה נקבע: "העורר לא יצא ממקום מעצר הבית, אלא לצורך התייצבות בבית המשפט, או על פי החלטה המתירה יציאה, וזאת רק בפיקוח צמוד של אחד המפקחים".

(ה) מוצג מא/5: הודעת הנאשם במשטרה, שנגבתה ביום 7.12.2015 בשעה 15:17 (להלן: "ההודעה"). בהודעתו, תיאר הנאשם, בין היתר, את געגועיו לילדיו והקשר שלהם עמו. לפי הודעתו, הוא מודע למעצר הבית ומודע לכך שהוא מורחק מילדיו אשר נמצאים במשמורת הוריו אך אצל דודתו. הוא הודה כי יצא לטייל עם הילדים שלו בתקופת המעצר ואף ביקרו בבית לחם שם ישנו אצל חברו.

דיון והכרעה

- (8) לאחר שעיינתי במכלול החומר שהונח לפניי ונתתי את דעתי לטענות הצדדים, הגעתי לכלל דעה כי המאשימה עמדה בנטל להוכיח מעל כל ספק סביר שהנאשם ביצע את המיוחס לו בכתב האישום.
- (9) התקופה מושא האישום מיום 3.12.2015 ועד יום 6.12.2015 תכונה להלן: "התקופה הרלבנטית". בנוסף, ההליך 15-08-28973 שבמסגרתו [2] ניתנה ההוראה החוקית יכונה להלן: "ההליך הקודם".
- (10) למעשה, אין מחלוקת, כי למצער עד מעצרו וגביית הודעתו ביום 7.12.2015 חלה על הנאשם הוראה חוקית לפיה, בין היתר, היה אמור להיות במעצר בית מלא (ראו: מוצגים מא/4 וההודעה במשטרה [3]). כפי שעולה מדו"חות הפעולה מא/1-3 ובעיקר מהודעת הנאשם [4], בתקופה הרלבנטית, בין השאר, הוא יצא ממעצרו הביתי, אסף את ילדיו לאחר בית ספר וטיילו בירושלים. כמו כן, במהלך אותה תקופה הוא נסע עמם לבית לחם והתארחו שם ללון אצל חברו; לדבריו: "כל הזמן טיילנו, למשחקיות ומסעדות" [5].
- (11) אין בתיק כל אינדיקציה, וממילא לא הוצגה על-ידי הנאשם כל ראשית ראיה לפיה תנאי מעצר הבית שונו לאחר 18.9.2015, או שמא הוא ביקש מבית המשפט בהליך הקודם וניתן לו היתר יציאה ממעצר הבית בתקופה הרלבנטית, הכל לפי סעיף 7(ד) בהוראה החוקית. מכאן, עולה שהנאשם הפר את ההוראה החוקית.
- (12) עיקר ההגנה מושתת על שתי טענות, שיש לומר לגביהן כי במידה רבה, הן שלובות זו בזו: האחת: ההפרה מושא האישום, למעשה, מוצה הדיון בה בהליך האחר שהתנהל נגד הנאשם ובגינו ניתנה ההוראה החוקית; השנייה: טענת השיהוי בהגשת כתב האישום, ובנושא דנן תוהה הנאשם - באמצעות בא-כוחו - מדוע זה הוגש רק כשנתיים לאחר ביצוע העבירה.

(13) לפי בא-כוח הנאשם בסיכומיו, ההליך הקודם הסתיים בחודש מרץ 2017. בהליך האמור נדונו עבירות שבוצעו לפני העבירה מושא אישום זה וגם לאחריה[6]. מכאן, לא ברור כלל מדוע האישום הוגש בשלב כה מאוחר, רק לאחר שההליך הקודם - ואשר בגינו כאמור ניתנה ההוראה החוקית מושא ההפרה בהליך זה - כבר הסתיים. לדברי בא-כוח הנאשם: "קטונתי מלהבין מדוע הוא לא הוגש ולא הסתיים במסגרת אותו פסק דין בית המשפט שניתן במרץ 2017"[7], ובהמשך הוסיף: "לא בלתי סביר מבחינתו לחשוב שהעניין הזה כבר תם ונשלם ונסגר ולא יוגש בעתיד"[8]. קודם לכן, תהה בא-כוח הנאשם מדוע השיהוי בהגשת כתב האישום, שעה שלא מדובר בתיק מורכב, אין בו מעורבים זולת הנאשם או איסוף חומרים, וכי חקירת הנאשם כבר נגבתה ביום 7.12.2015, ולכן מדובר ב-"עניין פשוט ביותר שתם ונשלם בדיון באותו יום שנחקר"[9].

(14) עובד לשמיעת סיכומי הנאשם, סיכם בא-כוח המאשימה ביחס לטענת השיהוי, כי "התיק הופעל לאחר שנתיים מביצוע העבירה אולם מדובר בזמן סביר בהתחשב בכמות התיקים שהמאשימה מטפלת בהם וברמת חומרה של אותה עבירה וגם אם בית המשפט יסבור כי יש כאן איזה שיהוי, תטען המאשימה כי ניתן לתת לכך משקל אולי בבואו לשקול את העונש, אך לא כדי לבטל את האישום עצמו"[10].

(15) ובכן, טענות הסניגור לעניין פרק הזמן שחלף עד הגשת כתב האישום ובשים לב למהות האישום ותיק החקירה "הרזה" - יש בהן טעם רב. העבירה בוצעה בחודש דצמבר 2015, הנאשם נחקר עוד באותו חודש. כתב האישום המקורי הוגש רק בחודש מאי 2017. לא היה ניתן להתרשם כי מדובר באירוע מורכב או מסובך, והדברים יפים שבעתיים שעה שהנאשם, למעשה, כבר הודה בחקירתו במשטרה כי הפר את תנאי מעצרו. בנוסף, לכתב האישום המתוקן (שהוגש בחודש דצמבר 2017) צוינו חמישה עדים בלבד ביניהם ההוראה החוקית שאינה שנויה במחלוקת. ללמדך שלא מדובר בתיק חקירה אשר דרש פעילות חקירתית מיוחדת או מורכבת[11]. לכך אוסיף, כי באותן שנים 2015-2017 התנהל ההליך הקודם, כך שלא נראה כי הייתה מורכבות מיוחדת בצירוף ההליכים, ולו מהטעם שהליך זה עניינו הפרת הוראה חוקית שניתנה בהליך הקודם.

(16) עם זאת אציין, כי אין כל אינדיקציה לכך שההליך הקודם היה בו מיצוי, בדרך זו או אחרת, של האישום מושא הליך זה. לא הוצגה כל הכרעת דין או הסדר אשר מעידים על כך שבגין ההפרה מושא הליך זה, כבר אז נדון ונשפט הנאשם. מכאן, סברתי שעם סיום ההליך הקודם "תם ונשלם" נושא ההפרה שבהליך זה, אין לה על מה להישען. אמנם סביר להניח כי צפה הנאשם שלקראת סיום ההליך הקודם לא הייתה מותרת המאשימה "זנבות" בחקירות שביצעה נגדו ואף סביר להניח כי הנאשם האמין כי לו היה מוגש כתב אישום אותה תקופה לפני סיום ההליך הקודם, זה היה מעמיד אותו מבחינה טקטית בנקודת זמן טובה אולי או "נוחה" יותר לסיום גם הליך זה בהסדר טיעון כולל. על אף האמור, בל נשכח כי כל אישום בגין ביצוע עבירה הוא נדון לגופו ולפי נסיבותיו הקונקרטיות, וממילא לא הייתה חובה על המאשימה לצרף הליכים או לאחד אותם.

(17) יתירה מכך, כפי שאנמק להלן, לא מצאתי כי פרק הזמן שחלף עד הגשת כתב האישום יש בו כשלעצמו להצדיק את ביטולו או זיכוי הנאשם מטעם זה. תחילה אעמוד בקצרה על התשתית המשפטית בנדון.

(18) טענת השיהוי בהליך הפלילי, מוכרת במשפטנו כטענת ההגנה מן הצדק. הגנה אחרונה זו מעוגנת כיום

בסעיף 149(10) בחוק סדר הדין הפלילי [נוסח חדש], התשמ"ב-1982, לפיו: "הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית".

(19) ההגנה מן הצדק היא דוקטרינה שמקורה פסיקת בית המשפט עובר לעיגונה בחוק המוזכר, ולפיה בית המשפט מוסמך לבטל כתב אישום כאשר מסתבר לו שלא ניתן להבטיח לנאשם משפט הוגן או שהעמדתו לדין פוגעת בעקרונות הצדק וההגינות, בדרך כלל בשל התנהלותה הקלוקלת של התביעה. מדובר בסמכות קיצונית [ע"פ 8994/08 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 23 (1.9.2009)], והיא נועדה להבטיח כי רשויות אכיפת החוק ינהגו באופן ראוי ולמנוע פעולות שלוחות רסן ושרירותיות. בעניין אחר נקבע, כי "זוהי סמכות יוצאת דופן, וכך גם הנסיבות המצדיקות את הפעלתה" [ע"פ 4596/05 זאב רוזנשטיין נ' מדינת ישראל, פ"ד ס(3) 353, 372 (2005)].

(20) בע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' איתמר בורוביץ, פ"ד נט(6) 776 (2005), קבע בית המשפט העליון מבחן תלת-שלבי במסגרת הבחינה להחלת הדוקטרינה. השלבים הם: הראשון - מלאכת זיהוי הפגם או הפגמים ובחינת עוצמתם במנותק משאלת חפותו או אשמתו של הנאשם; השני - נשאל האם קיום ההליך הפלילי חרף הפגמים שזוהו יש בו משום פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות; השלישי - לאחר שעברנו את שני השלבים הקודמים, נשאל מה הוא הסעד הראוי נוכח הפגמים, תוך איזון בין האינטרסים שעומדים ביסוד ההליך הפלילי לבין הפגמים שזוהו.

(21) עתה נשוב לטענת השיהוי אשר ביחס אליה נקבע בע"פ 6922/08 פלוני נ' מדינת ישראל, סעיף 36 (1.2.2010), כלהלן:

"איני שוללת את האפשרות כי תהינה נסיבות בהן שיהוי כבד בהגשת כתב האישום, אשר גרם נזק ממשי ומהותי ליכולתו של נאשם להתגונן, תבאנה לביטול כתב האישום. ואולם, עניין זה מחייב בדיקה בכל מקרה לנסיבותיו, אשר תביא בחשבון את מהות העניין, את סיבת השיהוי ומשכו ואת טיב הנזק שנגרם לנאשם. אין להפוך את ההגנה מן הצדק למכשיר לקיצור תקופת ההתיישנות הקבועה בחוק ויש להקפיד על כך שתיוותר מכשיר להגשמת עקרונות של הגינות וצדק. מהטעמים שנפרשו לעיל, איני סבורה כי פגיעה שכזו נגרמה במקרה דנן באופן שיצדיק ביטול כתב האישום, ואולם יש להביאה בחשבון בגזירת הדין" (ההדגשה אינה במקור)

(22) בפסיקה קודמת נקבע, כי כאשר הפעולה המינהלית שבוחן בית המשפט נוגעת לאכיפת החוק, ההשתהות בהפעלת אמצעי האכיפה כשלעצמה לא תיצור מניעות כלפי הרשות האוכפת "אלא במקרים קיצוניים ויוצאי-דופן" [רע"פ 1520/01 יעקב ורות שוויצר נ' יושב ראש הוועדה המחוזית לתכנון ולבנייה, פ"ד נו(3) 595, 604 (2002)].

(23) בעניינו של הנאשם, מלבד זאת שכתב האישום הוגש תוך תקופת ההתיישנות, אלא שגם טענת המאשימה לפיה העיכוב למשך כשנה וחצי נבע מפאת עומס נוכח ריבוי התיקים המטופלים על-ידה, אינה בלתי סבירה.

בנוסף (ובעיקר), לא נפגעה כל זכות של הנאשם להתגונן כדבעי בהליך עקב חלוף התקופה האמורה. כך למשל: הנאשם עצמו כבר בחקירתו במשטרה לא הכחיש כי בתקופה הרלבנטית הוא הפר את תנאי מעצר הבית; הנאשם ויתר בהליך על חקירת עדי התביעה; ואם לא די בכך - הנאשם עצמו בחר שלא להעיד במשפט. על כן, בנסיבות אלו, אף שיש טעם רב כאמור בדברי הסניגור בנוגע לפשטות החקירה וההליך מחד גיסא ומשך התקופה שנדרש לתביעה עד הגשת כתב האישום מאידך גיסא, והעדר ההלימה לכאורה בין השניים, אך משלא נפגעה כל זכות של הנאשם להליך הוגן ולא נגרם לו עיוות דין, אין מקום לבטל את האישום או לזכות אותו מפאת שיהיו. בהינתן התורה התלת-שלבית לעיל ובנסיבות העניין, ומבלי ליצור בכך כל ציפייה בשלב זה, אך רשאי הנאשם להעלות את סוגיית חלוף התקופה בטיעונו לעונש.

(24) בשולי נושא זה אזכיר, עם כל הזהירות, כי נראה שכתב האישום אף מקל עם הנאשם. שכן, מדבריו במשטרה עולה כי לקח את ילדיו לאשתו (שורה 55) שעה שלפי ההוראה החוקית, הוא הורחק מילדיו ובעיקר, לפי סעיף 7(ה) בהוראה החוקית, נאסר עליו ליצור קשר ישיר או עקיף עם אשתו (המתלוננת) או בני משפחתה. חרף זאת, לא הוגש אישום בגין מעשה זה אלא אף בשל הפרת תנאי מעצר הבית וצאתו ממקום מעצרו, ותו לא.

(25) נוסף לכל אמור ומזווית אחרת, אעיר שטענת השיהוי אשר בפי הנאשם, בנסיבותיו הספציפיות של הליך זה, דומה שהיא מציבה לפניו משוכה גבוהה. אסביר.

(26) כזכור, כתב האישום הוגש בחודש מאי 2017, כאשר דיון סיכומי הצדדים התקיים בחודש מאי 2021. מעיון בתיק עולה, כי עד הכרעת הדין התקיימו לא פחות מ-18 דיונים!

כפי שאראה להלן, התנהלות הנאשם תרמה בצורה ניכרת למספר דיונים זה ולהימשכות ההליך. להלן חלק מההשתלשלות:

- (א) ביום 13.9.2017 התקיים דיון בנוכחות הנאשם ובו בין היתר, הנאשם סירב לקבל מינוי סניגור, שמע הצעה של בית המשפט ויצא מהאולם. הוצא נגדו צו הבאה.
- (ב) ביום 16.11.2017 התקיים דיון בצו ההבאה.
- (ג) ביום 19.11.2017 התקיים דיון בנוכחות הנאשם. הנאשם ויתר על הייצוג.
- (ד) ביום 19.12.2017 התקיים דיון בנוכחות הנאשם. הוא ביקש מינוי סניגור.
- (ה) ביום 9.1.2018 התקיים דיון בנוכחות הנאשם.
- (ו) ביום 16.4.2018 התקיים דיון בנוכחות הנאשם ובו הסניגור ביקש דחיה.
- (ז) ביום 13.5.2018 התקיים דיון. התבקשה דחיה נוספת.
- (ח) ביום 2.7.2018 התקיים דיון. התבקשה עוד דחיה.
- (ט) ביום 15.10.2018 התקיים דיון. הנאשם לא התייצב והתבקשה דחיה. כך גם ביחס לדיונים מיום 17.12.2018 ומיום 29.4.2019 (בדיון זה הוצא צו הבאה).

(27) ההליך עבר לטיפול עם הליך נוסף נגד הנאשם. ביום 11.11.2020 התקיים דיון אליו לא התייצב הנאשם. נקבע דיון נוסף על מנת לאפשר הידברות בין הצדדים. דיון שהיה קבוע ליום 22.11.2020 בוטל מטעמי בית

המשפט. דיון חדש שנקבע ליום 24.1.2021 נדחה לבקשת בא-כוח הנאשם. דיון מיום 1.2.2021 התקיים בהעדר הנאשם אך בנוכחות בא-כוחו שמסר כי קיים קושי ביצירת קשר עם הנאשם. גם בדיון האחרון מיום 18.5.2021, בפתח הדיון ולפני כניסתי לאולם, נמסר שהיה אירוע חריג באולם עקב התנהגות הנאשם שלאחריה הוא עזב את משכן בית המשפט ללא רשות. חרף התנהגותו, הדיון התקיים כסדרו.

(28) על-יסוד כל אלה, גם אם יש ממש בטענת השיהוי, הרי לטעמי, התנהלות הנאשם שהביאה להימשכות בבירור ההליך, יש בה מבחינת ההגנה לעמוד לה לרועץ בבירור האשמה, שכן יש בה לקעקע את בסיס הטענה לפיה הוא לא זכה כביכול להליך צודק או הוגן, או שמא נגרם לו עיוות דין.

סיכום

(29) קובע בזאת כי הנאשם ביצע את המיוחס לו בכתב האישום ומרשיע אותו בביצוע עבירה של הפרת הוראה חוקית, עבירה לי סעיף 287(א) בחוק העונשין, התשל"ז-1977.

ניתנה היום, י"ג תמוז תשפ"א, 23 יוני 2021, במעמד הצדדים

([1]) כתב אישום מקורי הוגש ביום 23.5.2017 וכתב אישום מתוקן הוגש ביום 19.12.2017

([2]) במסגרת ערר על החלטה שניתנה בהליך בקשה למעצר עד תום ההליכים

([3]) שורות 16-25

([4]) עמודים 2-3

([5]) שורה 62

([6]) שורות 15-18, עמוד 25

([7]) שורות 20-21, עמוד 25

([8]) שורות 29-30, עמוד 25

([9]) שורות 7-12, עמוד 25

([10]) שורות 24-27, עמוד 24

([11]) בהקשר זה אציין, כי בכתב האישום המקורי ברשימת עדי התביעה צוין רק "תיק נייר"